

Ettevõtlus- ja infotehnoloogiainistri käskkirja „Ettevõtlusministri 14. juuli 2015. a käskkirja nr 15-0206 „Toetuse andmise tingimused iduettevõtluse hoogustamiseks ehk Startup Estonia“ muutmise“ eelnõu seletuskiri

I SISSEJUHATUS

14. juulil 2015. a ettevõtlusministri käskkirjaga nr 15-0206 „Toetuse andmise tingimused iduettevõtluse hoogustamiseks ehk Startup Estonia“ kehtestati toetuse andmise tingimused iduettevõtluse hoogustumise toetamiseks. Toetuse andmise tingimuste käskkirja eelnõu töötas välja Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium (edaspidi *MKM*).

Vastavalt perioodi 2014-2020 struktuuritoetuste seaduse (edasi *STS2014_2020*) § 16 lõikele 1 kehtestab rakendusasutuse (edaspidi *RA*) juht rakenduskavas toodud eesmärkide saavutamiseks ettenähtud tegevuste kohta toetuse andmise tingimuste käskkirja (edaspidi *TAT*). Vastavalt *STS2014_2020* § 16 lõikele 6 esitatakse nimetatud käskkirja muutmise eelnõu *STS2014_2020* § 13 lõike 3 kohaselt kooskõlastamiseks koos seletuskirjaga, mis vastab määruse seletuskirja kohta kehtestatud nõuetele.

Käskkirja eelnõuga tehakse muudatused meetme nr 4.2 „TA&I süsteemi kohaliku sotsiaalmajandusliku mõju suurendamine ja nutikas spetsialiseerumine kasvualade (IKT + tervis + ressursid) arendamiseks“ tegevuse nr. 4.2.6 „Start-up ettevõtluse hoogustamine. Soodustame struktuurseid muutusi ettevõtluses, toetades uute innovaatiliste ettevõtete asutamist ja kasvamist kasvualdkondades.“ toetuse andmise tingimustes.

2018. a. ilmnes ärikiirendi hanke korraldamise käigus, et ühe programmi alamtegevuse elluviimiseks on vajalik partneri lisamine käskkirja. Nimelt on teadmine ja kompetents ärikiirendite hanke elluviimiseks koondunud Sihtasutus KredEx tütarühingusse AS SmartCap. Ka esimest ärikiirendi ühishanget viis läbi AS SmartCap. Teise kiirendihanke korraldamiseks ei ole mõistlik dubleerida teadmist kahes organisatsioonis, vaid lisada AS SmartCap vastava alategevuse puhul toetusskeemi partneriks. Need muudatused väljenduvad käskkirja punktides 1.4–1.6, 2.1, 6.1, 6.4–6.5, alljärgnevalt on selgitatud muudatused nii sisus kui numeratsioonis.

Samuti sai selgeks, et 2015.a. kirja pandud tegevuste kirjeldus ja struktuur vajab ajakohastamist. Tegevuste kirjeldus vajab uuendamist, sest iduettevõtluse ökosüsteem on hoogsalt arenenud ning aastatel 2015–2018 fookuses olnud tegevused – iduettevõtjale vajalike teenuste arendamine – on jõudnud järgmisesse etappi. Enamasti jääb tegevuste sisu samaks, ent enam ei ole näiteks probleemiks iduettevõtjatele pakutavate tugiteenuste osaline puudumine, vaid nende kvaliteet. Samuti on otstarbekas muuta tegevuste struktuur arusaadavamaks ja viia kooskõlla rahvusvahelise praktikaga iduettevõtluse ökosüsteemide arendamisel.

Üksikuid muudatusi on ka toetusskeemi muudes elementides, kuid toetusskeemi eesmärk, oodatavad tulemused, kogu eelarve ning põhilised tingimused ei muutu.

TAT-i muutmise käskkirja eelnõu koostas ministeeriumi majandusarengu osakonna ekspert Mikk Vainik (e-post: mikk.vainik@mkm.ee, telefon: 625 6392). Eelnõu koostamisel osales ministeeriumi struktuurivahendite valdkonna juht Andres Võrang (e-post: andres.vorang@mkm.ee, telefon: 625 6390), Sihtasutuse KredEx „Startup Estonia“ juht Maarika Truu (maarika@startupestonia.ee,) ja Ettevõtluse Arendamise Sihtasutuse toetuste keskuse spetsialist Kristiina Niilits (kristiina.niilits@eas.ee, telefon: 738 6009). Õiguslikke ettepanekuid tegi õigusosakonna õigusnõunik Hendrick Rang (hendrick.rang@mkm.ee, telefon: 625 6351).

II TOETUSE ANDMISE TINGIMUSTE KÄSKKIRJA SISU JA VÖRDLEV ANALÜÜS

Uue redaktsiooniga muudetakse TATi järgnevaid punkte:

- punkt 1.2., milles on kirjeldatud toetuse andmise eesmärk;
- punkt 1.3, mis sõnastab toetusskeemi elluviimise tulemuse;
- punkt 1.4., mis selgitab toetusskeemi vajalikkust;
- punkt 1.5, mis käsitleb termineid;
- punkt 1.6, mis kajastab toetusskeemi eelarvet;
- punkt 1.7, mis kirjeldab toetusskeemi sihtrühma.
- punkt 2, kus on kirjeldatud tegevused;
- punkt 3, milles määratakse toetusskeemi väljundnäitajad;
- punkt 4, mis räägib toetusskeemi mõjust läbivatele teemadele ning mis on käskkirja uuest redaktsioonist eemaldatud;
- punkt 5, mis kirjeldab seose prioriteetse suuna teiste meetmete ning valdkondlike arengukavadega ning mis on käskkirja uuest redaktsioonist eemaldatud;
- punkt 6.2, (nüüd 4.2) kus kirjeldatakse toetusskeemi elluviijat ja partnerit;
- punkt 6.4, (4.4) mis annab ülevaate rakendusüksuse õigustest ja kohustustest;
- punkt 6.5, (4.5) mis loetleb elluviija õigused ja kohustused;
- punkt 6.6, (4.6) mis selgitab toetusskeemi juhtimist;
- punkt 6.8, (4.8) mis nimetab toetusskeemi abikõlblikud ja mitteabikõlblikud kulud.

Järgnevalt on kirjeldatud olulisemate muudatuste põhjused ning selgitatud muutusi punktide numeratsioonis.

Punkt 1.2. „Toetuse andmise eesmärk“. Senise sõnastuse ning tegelikkuses otstarbekate sekkumisviiside vahel on väiksed, ent toetusskeemi tulemuste hindamisel potentsiaalselt olulised ebakõlad. Kui senise sõnastuse järgi on eesmärk „kasvuvaldkondade arendamiseks pakkuda teenuseid iduettevõtjate elukaarel ideeaalgest kuni kasvuni“, siis uuendatud sõnastuses oleks eesmärk „kasvuvaldkondade edendamiseks arendada iduettevõtjatele ja potentsiaalsete iduettevõtjatele vajalikke teenuseid“. Erinevus seisneb selles, et toetusskeemi sekkumisloogikaks pole mitte teenuste pakkumine Startup Estonia poolt, vaid koostöös turuosalistega teenuste arendamine, et kasvaks turuosaliste võimekus ja eraturu pakutavate teenuste vastavus sihtrühma reaalsele vajadusele. Teiseks on soovitatav laiendada sõnastust, et

eesmärk kohalduks kogu toetuskeemi sihtrühmale – seni on sõnastusest jäänud välja potentsiaalne iduettevõtja.

Punkti 1.3. „Toetuse elluviimise tulemus“ esimene muutus lisab punkti 1.3.1 sõnastusse „potentsiaalsete iduettevõtjate“, et tagada kooskõla toetuskeemi sihtrühmaga. Teiseks on lihtsustatud punkti 1.3.3, mis senises sõnastuses rõhutab, et sihtrühm peaks suutma kaasata „ka investoritelt omakapitali“. Arvestades ja toetades kapitalituru mitmekesisustumist ning eri instrumentide (sh. ka laenu- ja käendusinstrumentide, ühisrahastusplatvormide jm) potentsiaalset sobivust sihtrühmale, on parem sõnastada lihtsamalt: „kaasates seejuures vajadusel ka kapitali“. Viimaks on alapunktist 1.3.1 eemaldatud näitlik tegevuste loetelu, sest tegevusi võib olla teisigi.

Punkti 1.4. „Toetuskeemi vajalikkus“ muudatused on kõige põhjalikumad, jagunedes struktuurseteks (I) ja sisulisteks (II). Kokkuvõttes annavad need kaks muudatust lihtsama ning ajakohastatud tausta toetuskeemi vajalikkuse kohta. Käskkirjas on kirjeldatud üldine loogika, siin seletuskirjas on muudatused detailsemalt lahti kirjeldatud. Selline jaotus tuleb asjaolust, et üldine loogika on vajalik toetuskeemi elluviimisel ja selle üle kontrolli teostamisel, ent detailsem muutuste kirjeldus on vajadusel leitav seletuskirjast.

(I) Toetuskeemi vajalikkus on senises sõnastuses küll põhjalik, ent raskesti hoomatav ja kohati ka aegunud. Toetuskeemi muutmise järel katab punkt väga põgusalt, mis sekkumised on meetme eesmärgi saavutamiseks vajalikud, võttes aluseks rahvusvahelise praktika.

Selle kokkuvõtte aluseks on TNVO (tugevused, nõrkused, võimalused ja ohud) analüüsi loogika, mille alusel iduettevõtjate ökosüsteemide arengut struktureeritakse ja mõõdetakse. Kui ei ole viidatud teisiti, tugineb toetuskeemi vajalikkuse põhjendus nii siin kui käskkirjas rakendusasutuse ja elluviija poolt 2018.a. I pooles tehtud konsultatsioonidele turuosalistega ning iduettevõtjaid kaasava analüüsi tulemustele¹.

Inimkapitali kättesaadavus	
Tugevused	Nõrkused
Eestis on algatusi noorte kaasamiseks iduettevõtlusesse ning insenerihariduse populariseerimiseks ning noortel on huvi olla tehnoloogia loojad.	Noorte kaasamine on mitmekesine, kuid puudub strateegiline, nii avaliku kui ka erasektori algatusi hõlmav juhtimine (iduettevõtluseks) vajalike oskuste arendamisel, sh. ümber- ja täiendõppe abil.
Eesti tippteadus ja teadusasutused on globaalselt tunnustatud.	Inimkapitali kättesaadavuses on avalikes teenustes olulisi lünki, mis pärsivad iduettevõtluseks vajalike oskuste arendamist.
Avalikus sektoris on juba toimivaid meetmeid talendipoliitika ja elukestva õppe arendamiseks,	Näiteks on tehnoloogia osakaal huvihariduses

¹ Vt. konsultatsioonide kokkuvõte „Estonia as a Service“, https://issuu.com/rivoriistop/docs/se_estaas (kättesaadav seisuga 24.10.2018).

<p>nende mõju avaldub lähiaastatel üha enam.²</p> <p>Startup Genome 2016.a. Eesti raporti järgi on siinseteks tugevusteks ligipääsetavus, head programmeerimisoskused, konkurentsivõimeline palgatase, arendustöötajate mitmekesisus.</p>	<p>jätakuvalt madal³, grandikeskne TA süsteem ei soosi seoseid ettevõtlusega, iduettevõtluseks sobiv kohanemisteenus on välja kujundamata.</p> <p>Startup Genome 2016. a. raporti järgi on Eesti oluliseks arengutakistuseks kasvufaasi kogemustega inseneride puudujääk. Samuti asjaolu, et Eesti pole rahvusvahelise talendi jaoks piisavalt tuntud. Lisaks on puudujääke toote- ja ärijuhtimise oskustes ning müügivõrgustike ehitamise ja kasutamise oskustes. Hilisemad analüüsid kinnitavad seda.</p>
<p>Võimalused</p>	<p>Ohud</p>
<p>Kaardistada juba toimivaid (nii avaliku kui erasektori) algatusi ja võimendada nende koosmõju.</p> <p>Huvi ettevõtluse kui elukutse vastu tõuseb, sh noorte seas, ülesandeks on selle potentsiaali realiseerimine. Muu hulgas tuleb kaaluda haridusinnovatsiooni võimalusi. Tuleb rakendada projekte, mis lahendavad haridussüsteemi kui TA süsteemi puudusi ja arendavad ökosüsteemi, näiteks:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Viia süsteemselt kokku (potentsiaalsed) iduettevõtjad ja (üli)õpilased kogenud iduettevõtjatega. - Eelinkubatsiooni tegevustes arendada ettevõtlusesse suunamise motivatsioonipakette sihtrühma-põhiselt, näiteks eristada akadeemilise karjääri eri etapid. - Noorte iduettevõtlusesse kaasamisele suunatud algatuste jätkuv kasv ja valdkonna süsteemne juhtimine. <p>Startup Genome andmeil on Eestil loodud eeldused ressursside ligimeelitamiseks. Need eeldused tuleb ambitsioonikalt ja paindlikult</p>	<p>Talendipoliitikal kui tervikul puudub omanik ja selge siht. Näiteks puudub ülevaade talendi kujunemisest alates haridussüsteemi varasematest etappidest kuni iduettevõtjaks kujunemise eelduste väljakujunemise ja realiseerimiseni.</p> <p>Ehkki Eesti oskustööjõu kvaliteet on tugev, puudub kriitiline mass oskustööjõudu, mis võimaldaks ökosüsteemil arenguhüpet teha, eriti tugev on puudujääk kasvukogemusega tööjõu puhul. Tech.eu „State of European Tech“ 2017.a. raport⁴ paigutab Eesti 40 uuritud riigi viimasesse kvartiili kogenud arendajate hulga poolest.</p>

² Näiteks IKT programm, startup viisa skeem, programm „Vali IT!“.

³ Vt. http://www.etag.ee/wp-content/uploads/2017/10/Terje_teadushuviharidus-2013-2017.pdf (kättesaadav seisuga 24.10.2018).

⁴ Vt <https://2017.stateofeuropeantech.com/> (kättesaadav seisuga 24.10.2018).

ära kasutada.	
---------------	--

Ökosüsteemi üldine areng	
Tugevused	Nõrkused
<p>Startup Estonia roll valdkonna andmete haldamisel (sh andmebaas) tugevneb, ootused selle arendamisele ja juhtimisele on kasvamas. Eestis on juba tekkinud edukaid regulatsiooni kaasajastamise näiteid.</p> <p>Kogukonna (kogenud iduettevõtjad, investor-võrgustikud) roll ökosüsteemi arendamisel on kasvukursil.</p> <p>Eestil on tugev e-riigi ja startup ökosüsteemi maine ja ka sisuline edumaa e-teenuste osas. Eesti puhas looduskeskkond on tugev konkurentsieelis. Eestil on tugev iduettevõtjate suhtarv rahvastikku.</p> <p>Startup Genome'i raport hindab Eesti tugevuseks kasvupotentsiaali, väga kõrge väärtusega iduettevõtjate suhtarvu, kogukonna ühendatust nii omavahel kui rahvusvaheliselt, globaalset mõtteviisi kasvu planeerimisel.</p>	<p>Eesti turul puuduvad väga suured tehnoloogia-ettevõtted, kellest kujuneks TA tellijad ning uusettevõtluse täiendav kasvulava. Puudub väärtuspakkumine selliste ettevõtete Eestisse toomiseks või Eestis arendamiseks.</p> <p>Startup Genome hinnangul on Eesti nõrkusteks väike ökosüsteem, siinsete iduettevõtjate edukate müükide vähesus, kehv füüsiline ligipääsetavus, iduettevõtjate kiire kolimine mujale (peakontori juriidiline ümberasumine), sariettevõtjate vähesus.</p>
Võimalused	Ohud
<p>Eesti kui tehnoloogiariigi maine sihikindel arendamine ITL sektori eeskujul, sh seniste edulugude tulemuslikum võimendamine, sektori eestvedajate avalik tunnustamine, selge rollijaotus avaliku ja erasektori vahel.</p> <p>Eesti kui paindliku, ettevõtjasõbraliku ja kiiretele lahendustele orienteeritud riigi maine võimendamine, näiteks sellele tugineva unikaalse väärtuspakkumise väljatöötamine või regulatiivse paindlikkuse võimaldamine kindlate konkurentsieeliste kiireks arendamiseks.</p>	<p>Eesti maksusüsteem ei soosi kõrgepalgaliste töökohtade loomist ning tööjõunappus pärsib konkurentsivõimet.</p> <p>Rahvusvahelistel (EL välistel) iduettevõtjatel on raskusi teenuste (nt finantsteenused, elamispinnad, koolikohad) kättesaadavusega, mis ohustab väärtuspakkumist kui tervikut.</p>

<p>Tervikliku väärtuspakkumise kujundamine esmalt varase faasi iduettevõtjate Eestisse meelitamiseks ja seejärel kasvufaasi ettevõtjatele ning selleks vajalike tingimuste kujundamine.</p> <p>Startup Genome'i (2016) järgi on Eesti iduettevõtlu ökosüsteem aktiveerumise faasis ning järgnevasse arengufaasisse edenemisel on üheks põhiliseks väljakutseks kohaliku tasandi võrgustamine, sh. suhted ettevõtjate, investorite ja teiste huvipoolte vahel. Kohalik kogukond on ressurss, mille omavaheline läbikäimine ja suhtluse arendamine võib anda olulise arengutõuke.</p>	
---	--

Kapitali kättesaadavus ja kulukuse määr	
Tugevused	Nõrkused
<p>Kapitaliturg on kiires arengus ja pakub üha laialdasemaid võimalusi, sh. ka regulatiivselt. Investorvõrgustikud on aktiivsed ökosüsteemi arengusse panustajad. Investorite rahvusvaheline haare kasvab ja ambitsioonid on kõrged.</p> <p>TA tegevuse baasfinantseerimise mudel on muutunud rohkem ettevõtluskoostööd soosivaks, TA pakkumine kasvab.</p> <p>Eesti on lähiregioonis (Kesk- ja Ida-Euroopa riigid) juba tunnustatud asukoht madala kulubaasi ja sisenemislävendiga iduettevõtjate jaoks.</p>	<p>TA pakkumise järele puudub kvaliteetne nõudlus ning pakkumise lisandväärtus jääb madalaks.</p> <p>Eraturul pole piisavalt jõudlust eel-kommertsialiseerimise etapi finantseerimiseks (nii TA asutustes kui ettevõtetes endis), seega kõrgtehnoloogilist ettevõtlust on vähe. Eraturg on suutnud varase faasi investeerimismehhanismidesse kaasata nii era kui avalikest allikatest eeldatust rohkem kapitali ning suhestatuna kvaliteetsete projektide arvuga võib tekkida varase faasi kapitali ülekülluse oht.</p> <p>Eestisse ümber asunud välismaiste asutajate jaoks on ligipääs investeringutele piiratud.</p> <p>Startup Genome järgi on Eestis puudus kogenud ja hea võrgustikuga riskikapitali pakkujatest ja keskmine investeringu suurus on väike. Samuti on Eesti iduettevõtjale väga raskesti kättesaadavad jätkuinvesteeringud kiire kasvu faasiks (Series B ja edasi), sh. põhjusel, et kuigi paljud ei jõua selle arengufaasini.</p>

Võimalused	Ohud
<p>Turuosaliste huvi eel-kommertsialiseerimise etapi senisest tulemuslikumaks mõjutamiseks, et võimaldada rohkemate kõrgtehnoloogiliste iduettevõtjate loomist.</p> <p>Era – ja avaliku sektori koostöö kvaliteetsete iduettevõtjate hulga kasvatamiseks ning Eestisse ümber asunud iduettevõtjate kaasamiseks kogukonda.</p> <p>Kapitalituru ja investorkogemuse süsteemne arendamine koos erasektoriga, sh. pensionifondide kasvava investeerimishuvi kasutamiseks.</p> <p>Iduettevõtjatel ja kohalikel riskikapitali pakkujatel keskenduda kapitali kaasamise voorudes rahvusvaheliste tuntud ja institutsionaalsete kapitali pakkujate kaasamisele.</p>	<p>Kapitaliturg vajab järjepidevat ja mitmekesist arendamist, sh. on vaja monitoorida uute finantstehnoloogiate (nt ICO - <i>initial coin offering</i>) mõju Eesti kapitaliturule.</p> <p>Ettevõtlushariduses ja TA võrgustikes on investorite kaasatus nõrk, seega olulised kompetentsid ei täienda teineteist.</p> <p>Eesti äriseadustiku iseärasused, näiteks regulatiivsed ja järelvalvekohustustest tulenevad nõudmised, ei stimuleeri ettevõtete juriidilist paiknemist Eestis ja piiravad investeerimisvõimalusi. Ettevõtete juriidilise asukoha liikumine Eestist väljapoole vähendab kapitalitehingute hulka, mis muude kriteeriumite (turulähedus jm) alusel võiks jääda Eestisse, panustades otsesemalt siinsesse majandusse.</p> <p>Kui kvaliteetsete iduettevõtete hulk oluliselt ei kasva või investeerimispiiranguid ei leevendata, siis kapitali-instrumentide tulemused kannatavad ning kapitalituru areng soikub.</p>

(II) Sisu poolest on nii toetusskeemi kui ka muude tegurite mõjul alates toetusskeemi kehtestamisest toimunud hulk muutusi. Näitamaks, mis on toetusskeemiga seonduvalt või muudel põhjustel Eesti iduettevõtluse hoogustamisel muutunud, annab seletuskiri alljärgnevalt neist muutustest ülevaate:

Senine probleemipüstitus toetusskeemis	Muutuse põhjendus	Lahendus uuendatud toetusskeemis
Erinevate uuringute raames on kaardistatud Eesti iduettevõtluse ökosüsteem ning ka laiemalt kogu Eesti ettevõtluskeskkonna tugevused, nõrkused, arenguvajadused ja -võimalused (nt Eesti Arengufondi koostatud “Globaalne ettevõtlusmonitooring ⁵ (GEM) 2013 Eesti raport“, The Global	Allikad, millele tuginedes Eesti iduettevõtluse ökosüsteemi hinnata, on toetusskeemi elluviimise jooksul oluliselt uuenenud: Startup Genome’i raport, Startup Heatmap 2016 ja Startup Heatmap 2017, Startup Estonia teostatud ökosüsteemi	Eemaldame sissejuhatava lõigu ning selle asemel viitame allikatele iga eraldiseisva probleemi juures.

⁵ GEM [kodulehekülj](#), Lisa 4. [GEM raport](#) (kättesaadav seisuga: 18.10.2018).

<p>Entrepreneurship and Development Institute (GEDI) koostatud "Towards a More Entrepreneurial Estonia. Call for Action."⁶).</p>	<p>kaardistused ja analüüs (2017, 2018).</p>	
<p>Uuringute kohaselt on kogu ettevõtluse potentsiaali avaldumise peamised takistavad tegurid seotud inimeste ettevõtlusalaste hoiakute ning oskustega (üldine puudujääk kogemustest ja oskustest ettevõtja äritegevuse globaalseks kasvatamisel ning rahvusvaheliselt konkurentsivõimeliste toodete arendamisel), mis ei soodusta piisavalt ettevõtlusega tegelemist.</p>	<p>Üldisel tasemel on olukord sama, kuid uus struktuur võimaldab väljendada probleemi konkreetsemalt.</p>	<p>Üldise kommentaari asemel viitame konkreetsetele puudujääkidele ning allikatele, millele need väited tuginevad. Senises sõnastuses lõigu järele vajadust ei ole.</p>
<p>Tänane haridussüsteem ei anna efektiivselt edasi iduettevõtja loomiseks vajalikke teadmisi ja oskusi ning suunab õppureid valima pigem teisi karjäärivõimalusi kui ettevõtjana tegutsemine. Puudusena tuleb välja ka globaalse äri kasvatamiseks vajaliku rahvusvahelise kogemusega spetsialistide puudus ning oskus rahvusvaheliselt konkurentsivõimelisi tooteid luua ja arendada. Probleemi süvendab Eesti vähene võimekus meelitada talente väljastpoolt ning üldiselt välismaiste isikute vähene osalemine Eesti ettevõtluses. Lühikese ettevõtlusajaloo tõttu on Eestis vähe ettevõtjaid, kellel on varajase faasi investeerimise äriplaneerimine, kogemus ja vajalik võrgustik.</p>	<p>Probleemid on mõnevõrra muutunud. Haridussüsteemis on nt. „Ettevõtlusteadlikkuse“ programmi kui ka eraalgatuste mõjul toimunud muutusi, mille jätkuv ja tugevdatud toetamine võimaldaks iduettevõtluseks vajalikke teadmisi ja oskusi efektiivselt edasi anda. Rahvusvaheliselt konkurentsivõimeliste toodete loomiseks ja arendamiseks vajalike spetsialistide puudus on jätkuv. Toetuskeemi kaasabil loodud startup viisa skeem on olukorda leevendanud. Lühikese ettevõtlusajalooga seotud probleemide leevenemine on pikaajaline protsess, probleemid pole oluliselt muutunud ning toetuskeemi võimalused seda mõjutada on piiratud.</p>	<p>Uus lähenemine ja sellega seotud tegevused on vajalikkuse põhjenduse all alapunktis „Inimkapitali kättesaadavus“</p>
<p>Samuti puudub kriitiline mass edukaid iduettevõtjaid, kes oleksid täna valmis täiel määral tegutsema äriinglina või panustama oma teadmiste, oskuste ja</p>	<p>Olukord ei ole oluliselt muutunud. Kriitiline mass edukaid iduettevõtjaid, kes oleks valmis astuma ökosüsteemi arendamisel uude</p>	<p>Kirjeldus on ümber struktureeritud ning olukord selgitatud „Kapitali kättesaadavus ja kulukuse määr“ all.</p>

⁶ GEDI [kodulehekülj](#), Lisa 5. [GEDI raport](#) (kättesaadav seisuga: 18.10.2018).

<p>võrgustikuga uute iduettevõtjate arendusse. Eesti äriinglite investeerimisalane võimekus on veel piiratud riskialti kapitali mahu ning ingelinvesteeringute-alaste ebapiisavate teadmiste tõttu. Eesti äriinglite hulk on viimastel aastatel mitmekordistunud, näidates investorite huvi valdkonna vastu. Seejuures on liiga vähe lisandunud piisava valdkondliku kogemusega investoreid, kelle kogemus tehnoloogiapõhisest kasvavast ärist oleks piisav, et kasumlikult investeeringuid teha ning oma võrgustikuga iduettevõtjale olulist kasu lisada. Seetõttu on oluline uute ja potentsiaalsete äriinglite kokkuviimine juba tegutsevatega ning tuua Eestisse mujal toimivaid koolitusformaate äriinglite arendamiseks. Seeläbi paraneksid äriinglite teadmised iduettevõtjatesse investeerimisest, iduettevõtjatel on aga rohkem kasu heade teadmiste ja oskustega investoritest.</p>	<p>rolli, puudub ka täna, ehkki olukord on parem kui toetuskeemi loomisel. Äriinglite võimekus, kogemus, võrgustik ja teadmised on samuti jätkuvalt piiratud ja vajab jätkuvat tuge arendamisel. Nii toetuskeemi, muude sekkumiste (sh. EstFund äriinglite kaasinvesteeringufondi) kui ka erasektori toel on olukord vaikselt paranemas.</p>	
<p>Eestis ei ole täna akumulunud piisavalt teadmisi ja kogemusi ning selle edasikandumine (spill-over) ei toimi veel väga efektiivselt. Samuti on puudujääke ettevõtjate vahelises koostöös, võrgustumises (networking) ning mitteformaalsete klastrite moodustamisel.</p>	<p>Olukord on muutunud vaid osaliselt. Edukate sari-iduettevõtjate teke võtab väga palju aega, seni puudub kriitiline mass, mis teadmiste ja kogemuste edasikandumist võimaldaks. Ettevõtjate vahelise koostöö ning võrgustumise võimalustes on toimunud olulisi arenguid.</p>	<p>Selles lõigus nimetatud probleeme saab pigem lahendada kaudsete sekkumistega, sest tegu on pikaajaliste protsessidega, mille eestvedajad on turuosalised ise. Toetuskeemil jääb alategevuse „Ökosüsteemi üldine areng“ vahendusel võimalus tegevusi võimendada.</p>
<p>Eesti iduettevõtjate ökosüsteemi osalejalt saadud info ning Eesti ökosüsteemi rahvusvaheliselt võrdlevate indeksite ja uuringute (nt. OECD STRI</p>	<p>Probleem on jätkuvalt aktuaalne, seejuures on täienenud andmestik, millele tugineda. Toetuskeemi</p>	<p>Toetuskeemi kontekstis on oluline eristada toetuskeemi otsesed (st. hangete, konkursside jm tegevuste</p>

<p>indeks⁷ ja Startup Manifesto Policy Tracker⁸) alusel on saanud selgeks, et Eesti ökosüsteemi arendamiseks ning toetuskeemi eesmärkide täitmiseks võib olla vajalik muuta iduettevõtlusega seonduvat regulatiivset keskkonda Eestis.</p>	<p>elluviimine on andnud täiendavat infot Eesti iduettevõtluse ökosüsteemi mõju kohta majandusele ja maksutuludele. Trendid panganduses, jm ettevõtlusega lähedalt seotud sektorites on tekitanud uusi probleeme (nt. pangakontode avamine mitteresidentidele, kapitali kaasamise võimalused välisinvestoritelt), mis vajavad lahendamist. Täiendavalt on arenenud võimalused, kuidas tagada ökosüsteemi areng just kasvuvaldkondade iseärasusi silmas pidades.</p>	<p>kaudu) ja kaudsed (st. toetuskeemi koostöö teiste meetmete ja eraalgatusega) sekkumised. Andmete korjamine toetuskeemi raames, sh. selleks vajalike tööriistade (nt. startupide andmebaas) arendamine on otsene sekkumine, mis vajab tähelepanu ka edaspidi. Toetuskeemist laiemate probleemide (nt trendid panganduses) lahendamisel saab tuge pakkuda näiteks analüüsides ja teema eestkõnelejana, kuid muudatused regulatsioonides ei ole tegevuste skoobis.</p>
<p>Arengufond viis 2014 suvel-sügisel läbi täiendava Eesti iduettevõtluse ökosüsteemi kaardistuse, mille käigus koguti infot iduettevõtjate arengusse panustavatelt organisatsioonidelt (veebis avaldatud info ja läbiviidud intervjuud). Kokkuvõtvalt toodi välja kuus kitsaskohta:</p> <ul style="list-style-type: none"> • iduettevõtjate vähene pealekasv - Eestist ei teki piisaval hulgal uusi iduettevõtjaid, kelle meeskond, toode, klient, ärimudel oleks piisavalt ette valmistatud, et jõuda oma arengus järgmisse etappi; • prototüübiraha ja tugiteenus sidustamata – Eestis ei ole prototüüpimise raha pakkumise järel turul teenuseid, mis aitaksid eel-iduettevõtjal liikuda iduettevõtja 	<p>Startup Estonia programmi toel on Eesti iduettevõtluse ökosüsteemi kaardistusi läbi viidud ka hiljem (2017 ja 2018). Varem kirjeldatud probleemide olukord täna: Iduettevõtjate, sh. iduettevõtetes töötavate inimeste hulk on oluliselt kasvanud, ent n-ö asutajameeskondade teke pole piisavalt kiirenenud, et kitsaskohta lahendamiseks lageda. Prototüübiraha ja tugiteenus sidustamatus on jätkuvalt probleemiks. Riskikapitalituru areng on toimunud ning Eesti turule on nii riigi kaasabil kui iseseisvalt tekkinud varase faasi riskikapitali pakkujaid. Eesti ärikiirendite turg on oluliselt muutunud, kuid pika</p>	<p>Toetuskeemi kontekstis on oluline eristada toetuskeemi otsesed (st. hangete, konkursside jm tegevuste kaudu) ja kaudsed (st. toetuskeemi koostöö teiste meetmete ja eraalgatusega) sekkumised.</p> <p>(I) Tegevus jätkub nii otsesete kui kaudsete võtete abil.</p> <p>(II) Olukord vajab otsest sekkumist, kuid koostöös (sh. kapitali pakkuvate) partneritega Eesti oludele sobiva mudeli väljatöötamiseks ja rakendamiseks.</p> <p>(III) Toetuskeem panustab sellesse kaudselt, pigem on tegemist kapitalituru arendamise</p>

⁷ OECD STRI indeksi kodulehekülj <http://www.oecd.org/tad/services-trade/services-trade-restrictiveness-index.htm> (kättesaadav seisuga: 18.10.2018).

⁸ Startup Manifesto Policy Tracker analüüs Eesti iduettevõtluse ökosüsteemi kohta, <http://www.europeandigitalforum.eu/startup-manifesto-policy-tracker/country/EE-13> (kättesaadav seisuga 18.10.2018).

<p>etappi;</p> <ul style="list-style-type: none"> • iduettevõtjate projektide kvaliteet on madal ning kohalikel investoritel investeerimiskogemust vähe, seetõttu on vähene ka kohaliku kapitali pakkumine pärast esmast investeringut – 25 000–50 000 eurot on võimalik Eesti turult leida, ent järgmise investeerimisvooruga kaasamine on keeruline; • Eesti ärikiirendite pakutavad teenused ei ole rahvusvaheliselt konkurentsivõimelised - Eestisse ei suudeta tuua maailmatasemel meeskondi (pakutav iduettevõtjate arenguprogramm ja kapital on lühiajalised – tavapärase on kolmekuuline arenguprogramm koos kuni 20 000 eurose investeringuga) ning Eesti kohalike iduettevõtjate arv, kes oleksid investeringuvalmid, on väike; • äriinkubaatorid ei investeerita - tulenevalt Eesti inkubaatorite tegevusmudelist ja omanike struktuurist ei investeerita oma portfelli ettevõtetesse, mistõttu ei ole ka inkubaatorite meeskonnas töötavad inimesed rahvusvahelise äriarenduse/riskikapitali kogemusega ning pakutavad teenused ei aita efektiivselt kaasa iduettevõtja järgmisesse etappi jõudmisel. Äriinkubaatorid on keskendunud oma tegevustega iduettevõtja elukaare faasidele, kus nende pakutava teenuse lisandväärtus jääb väheseks. • Eesti iduettevõtjate ökosüsteem on alles arenemisjärgus. Pole põlvkonda 	<p>arendustsükli tõttu on väga keeruline hinnata, kas turu praegune pakkumine vastab nõudlusele ning on pikas perspektiivis konkurentsivõimeline. (V) Eesti äriinkubaatorid on mõne aasta taguse ajaga võrreldes oluliselt rohkem spetsialiseerunud ning arendanud investorvõrgustikke, Jätkuvalt ei kuulu pakutava inkubatsioonimudeli juurde investeringut, küll aga iduettevõtjate ettevalmistamine investeringu kaasamiseks. (VI) Jätkuvalt pole tekkinud põlvkonda kogenud iduettevõtjaid, kel oleks valmidus oma kogemust edasi jagada.</p>	<p>vajadusega. Otsene sekkumine on mõeldav iduettevõtjate projektide kvaliteeti tõstvate teenuste arendamiseks võimaluste pakkumise kaudu.</p> <p>(IV) Toetuskeemi mõju on otsene alategevuse „Kapitali kättesaadavus ja kulukuse määr“ kaudu.</p> <p>(V) Toetuskeemi mõju on kaudne.</p> <p>(VI) Toetuskeemi mõju on kaudne.</p>
---	---	---

<p>iduettevõtjaid, kes on oma edu korranud ja valmis panustama ökosüsteemi tagasi (teadmisi, oskusi ning kapitali).</p>		
<p>Nutika spetsialiseerumise valdkondlikud raportid kirjeldavad nutika spetsialiseerumise valdkondade barjääre. Need raportid on valdkonna-, mitte meetmepõhised. Lühiintervjuude käigus nutika spetsialiseerumise valdkonnajuhtidega selgus, et iduettevõtjate valdkondlikud barjäärid on sarnased GEDI raportis väljatoodutega: valdkondades, mis on enam arenenud ja kus on tekkinud iduettevõtjate ökosüsteem (peamiselt info- ja kommunikatsioonitehnoloogia (edaspidi IKT)), on täna kitsaskohtadeks seemnefaasi kapitali vähene pakkumine, spetsialistide puudus ning teadmiste ja oskuste puudus rahvusvaheliselt konkurentsivõimelise äri/toote kasvatamisel ja arendamisel. Teaduspõhistes valdkondades algavad probleemid sellest, et pole kriitilist massi ettevõtlikke inimesi ja teadlasi, kelle ideede elluviimist toetaks ökosüsteem, mille tulemusena ei arene uued teadussaavutused ja -avastused prototüüpideks ja ärideks. Seega eristatakse IKT valdkonnas tehtavaid tegevusi teistest nutika spetsialiseerumise valdkondadest - e-tervise ja ressursside valdkondades on vaja süstemaatiliselt alustada tegevusi ökosüsteemi loomiseks. Võimaluseks on alustada tegevustega eel-iduettevõtjate etapis: spetsiaalsed kohtumised ettevõtjate võimaluste tutvustamiseks, projektikonkursid nt tarkvaraarendusvõistluste (nn. <i>hackathonide</i>) vormis, süstemaatilised koolitused, mis aitavad algelised ideed ja meeskonnad eel-iduettevõtjaks arendada,</p>	<p>Toetuskeemi raames on kasvuvõimalikkondade probleeme lahendatud valdkonna-spetsiifiliselt. Oluline areng on toimunud valdkondades, kus turuosaliselised (sh. valdkondlikult T&A arengu eest vastutavad ministriumid) on üles näidanud initsiatiivi ning Startup Estonia toel on välja töötatud ja ellu viidud valdkonna-spetsiifilisi tegevusi. Nii on oluline ökosüsteemi areng IKT valdkonnas jätkunud toetuskeemist sõltumata, toetuskeemi mõjul alanud ja toimunud rohetehnoloogiatega ning kübervõime valdkonnas, kuid süsteemseid ökosüsteemi loomise tegevusi pole toimunud näiteks tervisetehnoloogiatega valdkonnas.</p> <p>Teaduspõhistes valdkondades on probleemid suuresti muutumatud, sest ettevõtjate soovivate muutuste juhtimine peaks algama märksa varasemas faasis e. ettevõtjate abil kas üld-, kesk- või kõrghariduses, samuti akadeemilise karjääri mudelis tervikuna. Seega üks väljakutse vajab (potentsiaalsete) iduettevõtjate kujundamiseks süsteemset sekkumist haridustee eri</p>	<p>Toetuskeemi kontekstis on oluline eristada toetuskeemi otsesed (st. hangete, konkursside jm tegevuste kaudu) ja kaudsed (st. toetuskeemi koostöö teiste meetmete ja eraalgatusega) sekkumised. Otsene sekkumine jätkub kasvuvõimalikkondades ja niššides, kus turuosalistel on selge huvi, selgelt kirjeldatavad eesmärgid ja n-ö omanikud, kes koos Startup Estoniaga tulemuste saavutamise eest seisavad ja vastutavad.</p> <p>Olulisemad tegevused toetuskeemi raames on kaudsed, kuid mõne konkreetse tühimiku täitmisel võib olla ka toetuskeemi roll, näiteks teaduspõhiste ideede arendamisele keskenduv kiirendi.</p>

<p>äriühisvõimaluste tutvustamine maailma parimatest praktikatest ja senistest edulugudest. Teadusmahukamates valdkondades võtab toimiva prototüübi välja töötamine üldjuhul 5–7 aastat aega, seejuures suurimaks kitsaskohaks on puudulikult komplekteeritud meeskonnad, kes on motiveeritud tegelema äri asemel pigem teadusega.</p>	<p>etappides. Vähemalt sama oluline väljakutse kriitiline mass inimesi, kellele need sekkumised mõju peaks avaldama. Võimalikud võtted teaduse ja äri seostamise motiveerimiseks on sarnased – näiteks arendusvõistlused, koolitused, äriühisvõimaluste süsteemne tutvustamine.</p>	
<p>Viimaks Eesti iduettevõtluse ökosüsteemi järgmisele arengutasemele tuleb üheaegselt kaasa aidata uute kohalike ideaalgete kasvamisele investeerimisvalmiks iduettevõtjaks, luua võimalused Eestisse rahvusvaheliselt konkurentsivõimeliste meeskondade toomiseks välisriikidest, kes panustaks iduettevõtja arengusse läbi oma teadmiste, kogemuste, kontaktide ja kapitali ning kaasata kogunud iduettevõtjaid ja äriingleid ökosüsteemi.</p>	<p>Toetuskeemi senine tegevus on kirjeldatud loogikast - kohalike ideaalgete kasvamise toetamine ja Eestisse rahvusvaheliselt konkurentsivõimeliste meeskondade toomine – lähtunud. Olukord, st väljakutsed ja võimalused on samad, kuid on saanud selgemaks, mida Eestil ühele või teisele sihtrühmale pakkuda on.</p>	<p>Toetuskeemi kontekstis on oluline eristada toetuskeemi otsesed (st. hangete, konkursside jm tegevuste kaudu) ja kaudsed (st. toetuskeemi koostöö teiste meetmete ja eraalgatusega) sekkumised. Kohalike ideaalgete toetamiseks tuleb välja töötada nii otsesete kui kaudsete tegevuste komplekt. Rahvusvaheliselt konkurentsivõimeliste tiimide Eestisse toomiseks on otsesete ja kaudsete tegevuste komplekt juba varasemalt toetuskeemi tegevuste tulemusena olemas, kuid seda tuleb edasi arendada.</p>
<p>Terviklikus ja hästi tasakaalustatud ökosüsteem annab kõigile osapooltele võimaluse keskenduda oma tugevustele (igas iduettevõtja elukaare etapis on olemas teenuseosutajad, mis keskenduvad oma tuumik-kompetentsidele ning loovad eelnevate ja järgnevate etappide teenuseosutajatega tervikliku väärtuspakkumise eel-iduettevõtluse ja iduettevõtluse jaoks). Hetkel panustab iduettevõtluse ökosüsteemis iga osaline üksikult iduettevõtja mingi etapi arengusse. Saavutamaks terviklik ja tasakaalus ökosüsteem on vaja luua sillad iduettevõtja arengufaaside vahele ning luua võimalused turuosaliste koostöök.</p>	<p>Need väited vastavad tõele ka täna, ehkki toetuskeemi kaasmõjul on suhtlus osapoolte vahel ning teadlikkus eri osapoolte rollidest juba oluliselt paranenud. (I) Iga ökosüsteemi osaline täidab kindlat rolli, kuid n-ö sillad teenuspakkujate vahel on arenenud üsna juhuslikult.</p>	<p>Toetuskeemi kontekstis on oluline eristada toetuskeemi otsesed (st. hangete, konkursside jm tegevuste kaudu) ja kaudsed (st. toetuskeemi koostöö teiste meetmete ja eraalgatusega) sekkumised. Toetuskeemi roll paremini sidustatud ökosüsteemi arendamisel saab olla nii otsene (nt ökosüsteemi kohtumiste korraldamine, ökosüsteemi osapooltele arenguvõimaluste pakkumine) kui ka kaudne, sõltuvalt ökosüsteemi osapoolte senisest integreeritusest ning</p>

<p>Näiteks kutsuda ellu arenguprogrammid, mis süstemaatiliselt aitavad indiviide ja meeskondi iduettevõtja erinevateks arengufaasideks ette valmistada, pöörates olulisel määral tähelepanu meeskonna kui iduettevõtja selgroo ja selle kompetentside arendamisele.</p>		<p>ökosüsteemi kui terviku arendamisel tekkivatest väljakutsetest.</p>
---	--	--

Punktis 1.5. „Terminid“ on tehnilised muudatused. Käskkirjas asendatakse termin „eelduettevõtja“ terminiga „potentsiaalne iduettevõtja“, tagamaks koosõla sõnakasutusega käskkirja ülejäänud osades (nt. sihtrühm). Terminisi sisu jääb samaks.

Termini „elukaar“ on eemaldatud. Terminisi „ökosüsteem“ juurest on eemaldatud näitlik loetelu (sh ülikoolid, teadus- ja arendusasutused, äriinglid, iduettevõtjad, potentsiaalsed iduettevõtjad, inkubeerimis- ning kiirenditeenust pakkuvad ettevõtjad, avaliku sektori asutused, kogemusi jagavad ettevõtjad, investorid ja investeerimisfondid, regulatsioonid) eemaldatud.

Eemaldatud on mõiste 1.5.6 „arenguprogramm“, sest see on üldine mõiste, millel pole spetsiifilist määratlust selles käskkirjas.

Terminisi „iduettevõtja“ (start-up) juurest on eemaldatud tarbetu kitsendus, et see on alustav majandusüksus. Põhjus on selles, et „iduettevõtja“ eesmärki („globaalse kasvupotentsiaaliga, innovaatilise ning korratava ärimudeli väljatöötamine ja käivitamine“) saab täita ka juba varem tegutsenud majandusüksus.

Punkt 1.6. „Tegevuste eelarve“ jääb kogumahu samaks, kuid on toimunud olulisi muudatusi eelarve ülesehituses ning eelarve muutmise tingimustes. Esiteks peegeldab eelarve uuendatud tegevuste struktuuri ning partneri lisamist käskkirja. Teiseks on ümber struktureeritud projekti tulemusmõõdikud ja nende väljendamine eelarves: panus rakenduskava indikaatoritesse ei ole muutunud, kuid toetuskeemi enda mõõdikud on muutunud seniseid tulemusi ja edasiseid tegevusi arvestades. Kolmandaks on teiste meetmete eeskujul sätestatud, kes ja kui palju võib TATi muutmata tegevuste vahel eelarvet muuta ning kaotatud on viide juhtkomiteele, sest selline juhtimisvorm ei õigustanud ennast.

Punkt 1.7. „Sihtrühmad“ on lihtsustatud sihtrühma kirjeldust, et see vastaks paremini tegelikkusele ja oleks õiguslikult selgem.

Punkt 2. „Tegevuste kirjeldus, ülesanded ja eesmärgid tulemuste saavutamiseks“ on uuendatud. Esiteks on sätestatud, et punkti ülesehitus tugineb alapunktile „Toetuskeemi vajalikkus“, loomaks selget seost sisuliste muudatuste, soovitud tulemuste ja väljundnäitajatega. See oli käskkirja senises redaktsioonis puudu ning muutis toetuskeemi tegevused ebaselgeks. Ühtlasi, nagu näidatud punkti 1.4. muutuste juures – mitmed toetuskeemi esmase jõustamise ajal ajakohased olnud tegevused on nüüdseks saavutatud või

muutunud vähem oluliseks, mistõttu on toetuskeemi järeljäänud perioodiks tegevusi kaasajastatud vastavalt praegustele vajadustele iduettevõtluse hoogustamisel.

Samuti on käskkirjas eraldi välja toodud, et tegevused ei ole sihtrühma-spetsiifilised, ehk iga tegevus võib olla toeks igale sihtrühmale.

Teiseks on tegevused senisest paremini liigendatud, võttes aluseks toetuskeemi vajalikkuses ja siin seletuskirjas kirjeldatud probleemid ja võimalused. See on vajalik, et kuni rakendamisperioodi lõpuni oleks elluviija ja partneri ülesannete loend selgemas vastavuses toetuse andmise tingimuse punktidega 1.2. ja 1.4. Kolmandaks on loodud seos planeeritavate tegevuste ning võimalike TATi-järgsete sekkumistega iduettevõtluse hoogustamisel. See võimaldab TATi rakendamisel tagada, et ülesanded on jätkusuutlikud – need saavad TATi lõppemisel täidetud ja lõpetatud või vajadusel saab teha ettevalmistusi TATis loetletud ülesannete jätkamisele pärast TATi lõppemist.

TATi raames lahendamist vajavad probleemid on kirjeldatud elluviijale ja partneri tegevustena. Tegevused on struktureeritud vastavalt sellele, millise iduettevõtluse ökosüsteemi arendamisel vajaliku komponendiga ülesanded seonduvad.

Punkti lõpus ning punktis „Väljundnäitajad“ on kirjeldatud tegevuste oodatavad tulemused. Seejuures on oluline, et igal alategevusel on oma mõõdik, mida kirjeldatakse ja järgitakse iga-aastase tegevuskava tasandil. Kõik alategevused kokku panustavad TATi enda mõõdikutesse.

Punkt 3 „Indikaatorid“ on nimetatud punktiks „Väljundnäitajad“. Rakenduskava indikaatori maht on jäänud samaks, kuid muutunud on toetuskeemi tulemusindikaatorid. Esiteks on täpsustatud indikaatorite täitmise viis. Teiseks on seniste tegevuste hindamise baasil muudetud sihttasemeid. Kolmandaks on nimetuses senisest paremini tagatud kõigi sihtrühmadega arvestamine.

Punkt 4 „Toetuskeemi mõju läbivatele teemadele“ on tõstetud käesolevasse seletuskirja (peatükk III). Sisulisi muudatusi peatükis ei ole.

Punkt 5 „Seos prioriteetse suuna teiste meetmete ning valdkondlike arengukavadega“ on eemaldatud, sest puudub volitusnorm selle punkti kajastamiseks käskkirjas. Sellega seonduvalt on käskkirja numeratsioon seni kehtinud käskkirjaga võrreldes kahe võrra nihkes.

Punkti 4.2 (varem punkt 6.2) sõnastuseks on nüüdsest „Toetuskeemi elluviija ja partner“. Alates 01.07.2016 on kõiki toetuskeemi tegevusi ellu viinud Sihtasutus KredEx ning projektil ei ole olnud eraldi partnerit STS2014_2020 tähenduses. Toetuskeemi raames viiakse ellu erinevaid tegevusi, sealhulgas ärikiirendite teenuse hange (käskkirja punkti 1.6 alapunktis 1.3 nimetatud tegevused), milleks toetuskeemi eelarves on ette nähtud 3 834 352,48 eurot (koos käibemaksuga), millele lisandub kaudsete kuludena (ühtse määra alusel) 26 167 eurot (koos käibemaksuga).

2016. aasta sügisel viisid Sihtasutus KredEx ja AS SmartCap (Early Fund II fondivalitsejana tegutsev ja Sihtasutuse KredEx tütarettevõtja, mille ainuaktsionär on sihtasutus) läbi ärikiirendite teenuse ühishanke, mille eesmärgiks oli moodustada kaks riskikapitalifondi ning pakkuda kiirendi teenuseid moodustatavate fondide portfelliettevõtjatele. Hanke tulemusena moodustati üks riskikapitalifond, millesse AS SmartCap investeeris 4,2 miljonit eurot ning mille raames Sihtasutus KredEx rahastab fondi portfelliettevõtjate arengu kiirendamiseks vajalikke teenuseid summas 1 677 744 eurot (koos käibemaksuga). Teise riskikapitalifondi moodustamine ja selle fondi portfelliettevõtjatele vajalike teenuste tellimine on kavandatud toetuskeemi edasistes tegevustes.

Kiirendihanke sujuvaks läbiviimiseks on otstarbekas eristada AS SmartCap ning SA KredEx tegevused nende kompetentse arvestades. Kiirendi hankeks vajalik oskusteave ja personal on SmartCapis olemas ning SmartCap juba viib ellu ühishankega ette nähtud investeerimistegevusi. Teise kiirendihanke korraldamiseks on mõistlik korraldada investeerimistegevused ning kiirendi teenused (nii juba moodustatud fondi kui ka uue moodustatava fondi osas) viisil, et need jääksid ühe juriidilise isiku, st AS-i SmartCap hallata. Selliseid ülesandeid saab AS SmartCap täita projekti partnerina (STS2014_2020 § 2 p 10 tähenduses).

Eeltoodu tähendab, et ärikiirendite teenuste hanke tegevusi hakkab korraldama AS SmartCap, kelle abikõlblikeks kuludeks on võimalik lugeda kõik selle tegevuse juhtimise ja korraldamisega seotud kulud va ärikiirendite hange ise ja selle raames sõlmitav hankeleping. Ärikiirendi teenuste hanke kulude suurusel (eelarves kogusummas 3 384 000 eurot koos käibemaksuga) on võimalik negatiivne mõju AS-i SmartCap kui väikefondivalitseja likviidsuspositsioonile ja läheb välja AS SmartCap põhitegevusest. Seetõttu jääb Sihtasutus KredEx vastava alategevuse elluvijaks ja kiirendi teenuste hanke kulud loetakse Sihtasutuse KredEx abikõlblikeks kuludeks.

Arvestades eeltoodut, samuti AS-i SmartCap eelnevat kogemust kiirendi teenuste ühishanke läbiviimisel ning soovi investeerida ka teise riskikapitalifondi, määratakse AS SmartCap toetuskeemi partneriks alates käskkirja jõustumisest, käskkirja punkti 1.6 alapunktis 1.3 nimetatud alategevuse „Ärikiirendite teenuse hange“ osas.

Punktides 4.4–4.6. (varem 6.4–6.6) on väiksemaid muudatusi seoses sellega, et Startup Estonial ei ole enam juhtkomiteed. Juhtkomitee algne eesmärk oli tuua kokku startup ökosüsteemi osapooli, kel võiks olla aktiivsem roll tegevuste suunamisel. Juhtkomitee asemel toimub see igakuiste mitteformaalsete kohtumiste raames, sest osapooli on juhtkomitee pidamiseks meetme loomise (2015) ajaga võrreldes kordades rohkem ning formaalne kooslus

ei täitnud talle seatud eesmärgi. Meetme aktiivset juhtimist rakendusasutuse poolt on praktikas hõlpsam korraldada formaalse juhtkomiteeta. Toetuskeemi juhtimine toimub jätkuvalt tegevuskava ja eelarve kaudu, vastavalt alapunktile 4.6.

Punktis 4.8 „Abikõlblikud ja mitteabikõlblikud kulud“ (varem 6.8) on lisatud, et abikõlblike kulude loend kehtib nii elluvijale kui partnerile.

Punkt 4.13 „Toetuskeemi rakendamine tagasiulatavalt“ sätestab, et muudatusi rakendatakse tagasiulatavalt alates 1. jaanuarist 2019. Selle tingib partneri vajadus korraldada käskkirjaga seotud ülesandeid kogu kalendriaasta vältel.

III TOETUSSKEEMI MÕJU LÄBIVATELE TEEMADELE

Toetuskeem omab puutumust kõigi läbivate teemadega, kuid sihtgrupi valikul neid eraldi ei käsitleta, vaid eelkõige on fookuses nutika spetsialiseerumise kasvualad.

Horisontaalne teema	Mõju
<p>Regionaalne areng</p>	<p>Otsene mõju: Toetuskeemi raames on võimalik koostöös regionaalpoliitika eest vastutavate ametkondadega töötada välja eraldi tegevusprogramme iduettevõtlike arendamiseks regiooni. Selle eelduseks on konkreetse regiooni arendamiseks sihtide (millised muutused ja millistes piirkondades võiksid toetuskeemi rakendamisel aset leida) seadmine regionaalpoliitika kujundaja poolt ning koostöös toetuskeemiga nende sihtide saavutamine.</p> <p>Toetuskeem panustab enim Eesti regionaalarengu strateegia 2014-2020 riigi regionaalpoliitika elluviimise eesmärgi 2 „Suuremate linnapiirkondade rahvusvahelist majanduslikku konkurentsivõimet soosiv ja keskkonnasõbralik elukeskkond“ täitmisesse, mille eesmärk on tõsta Tallinna, Tartu, Pärnu, Narva, Jõhvi/Kohtla-Järve linnapiirkonna rahvusvahelise konkurentsivõime kasvu. Kui tegevusi viiakse ellu või tegevused avaldavad arvestatavas mahus mõju ka suuremates</p>

	<p>keskustes väljaspool Tallinna ja Tartu linna, siis panustab toetuskeem ka eelnimetatud strateegia eesmärgi 1 „Toimepiirkondade terviklikkust ja konkurentsivõimet soosiv eluja Ettevõtluskeskkond“ saavutamisse.</p> <p>Civitta Eesti AS uuringus, mille eesmärk oli kaardistada Eesti start-up ökosüsteemi osapoolte rahulolu ökosüsteemiga, toodi ootusena välja, et Startup Estoniat soovitakse näha ka maakonnakeskustes, mis toetaks kohalikel omavalitsustel startup-valdkonda arendada ning toetada. Startup Estonia rolli nähakse ka erinevate linnade kui hea tegutsemiskoha startupidele tutvustamisel (https://media.voog.com/0000/0037/5345/files/SuE_rahulolu-3_uuring_FINALraport.pdf lk 29)</p>
<p>Infoühiskonna edendamine</p>	<p>Otsene mõju: Kuna üks nutika spetsialiseerumise kasvuala on IKT horisontaalselt läbi teiste sektorite, siis toetuskeemi tegevustest kasusaajate arendatav äriidee peab panustama IKT kasvuala arendamisse. Panustatakse ennekõike läbi uute IKT lahenduste loomise või olemasolevate IKT lahenduste täiustamise ning nende rakendamise teistes majandusvaldkondades. Seejuures võivad loodavad IKT lahendused omada mõju kõikidele horisontaalsetele teemadele. Näiteks IKT kasutamine tööstuses (automaatika ja robotiseerimine), küberturvalisus, tarkvara arendamine jne.</p>
<p>Keskkonna- ja kliimapoliitika</p>	<p>Otsene mõju: Kuna üks nutika spetsialiseerumise kasvuala on ressursside efektiivne kasutamine, siis toetuskeemi tegevustest kasusaajate arendatav äriidee peab</p>

	<p>panustama nimetatud kasvuala arendamisse. Ennekõike läbi uute ressursisäästlike toodete või teenuste loomise või olemasolevate toodete/teenuste täiustamise. Näiteks materjaliteadus- ja tööstus, „tark maja“, keemiatööstus jne.</p>
Võrdsete võimaluste tagamine	<p>Toetav mõju: Eesmärk on hoogustada Eesti elanike hulgas iduettevõtlusega tegelemist. Tegevuse elluviimisel arvestatakse, et info tehtavatest tegevustest jõuaks erinevate sihtgruppideni nende eelistatuid ning enimkasutatavaid infokanaleid pidi. Programm on võrdväärselt avatud naistele, meestele ja puuetega inimestele nende rahvuslikust taustast sõltumata.</p>
Ühtne riigivalitsemine	<p>Toetav mõju: Programmi väljatöötamisesse on kaasatud erinevate huvigruppide esindajaid ja kasutatud varasemate analüüside tulemusi. Samuti on toetatava tegevuse puhul arvestatud Haridus- ja Teadusministeeriumi kavandatavate tegevustega, et vältida võimalikke kattuvusi, kuid tagades integreerituse ja koordineerituse tegevuste elluviimisel.</p>

IV SEOS PRIORITEETSE SUUNA TEISTE MEETMETE NING VALDKONDLIKE ARENGUKAVADEGA

1. Seos sama suuna teiste toetuskeemidega

1.1. Toetuskeem aitab kaasa meetme tegevuse „Riigi rahastatavad koostööstruktuurid (näiteks klastritele ja tehnoloogiaarenduskeskustele)“ elluviimisele, kuna iduettevõtjad on ühed potentsiaalsed koostööpartnerid, kes nutika spetsialiseerumise valdkonna koostööstruktuuride kaudu ühiseid arendus- ja turundustegevusi teostama hakkavad.

1.2. Toetuskeem aitab kaasa meetme tegevuse „Nõudluspoole poliitika (riik innovaatiliste lahenduste tellijana)“ elluviimisele, kuna iduettevõtjad toovad turule uusi innovaatilisi

tooteid ja teenuseid, mille loomisele riik saab innovaatiliste lahenduste tellijana kaasa aidata.

- 1.3. Toetuskeem on seotud meetme tegevusega „Kõrghariduse erialastipendiumid nutika spetsialiseerumise kasvualdkondades“, kuna iduettevõtjad on ühed potentsiaalsed erialastipendiumite saajad ning erialastipendiumite saajad on potentsiaalsed iduettevõtjad.

2. Seos sama suuna teiste meetmetega

Toetuskeem aitab kaasa meetme „Ettevõtete energia- ja ressursitõhusus“ elluviimisele, mille üheks eesmärgiks on uute innovaatiliste ja keskkonnasõbralike lahenduste kasutuselevõtt. Kuna käesolev toetuskeem on suunatud nutika spetsialiseerumise kasvualadele ning üheks kasvualaks on ressursside efektiivsem kasutamine, siis panustavad iduettevõtjad otseselt selle eesmärgi saavutamisele luues valdkonnas uusi tooteid või teenuseid.

3. Seos teiste suundade meetmetega

- 3.1. Toetuskeem on seotud meetmega „Kapitali- ja krediidikindlustuse kättesaadavuse parandamine“, mis teeb ettevõtjatele kättesaadavamaks ka kõrgema riskiga ambitsioonikate äriprojektide finantseerimiseks mõeldud riskikapitali, et toetada nende kiiret kasvu ja jätkusuutlikkust. Toetuskeemi punktides 2.1.2 ja 2.1.3 nimetatud tegevused tekitavad juurde iduettevõtjaid, kes võiksid oma äriprojekti realiseerimiseks riskikapitali kaasata.
- 3.2. Toetuskeem on seotud meetmega „Ettevõtlikkuse kasvatamine, ettevõtluse kasvu soodustamine, ettevõtluskeskkonna arendamine“ eelkõige ettevõtlusteadlikkuse ja ekspordiarendamise tegevuste kaudu, mis aitavad kaasa iduettevõtjate tekkimisele ja rahvusvahelistumisele.
- 3.3. Toetuskeem on seotud meetmega „Õppe seostamine tööturu vajadustega“, eeskätt tegevusega „Ettevõtlikkuse ja ettevõtlusõppe süsteemne arendamine kõigil haridustasemetel“, sest soodustab kõrghariduse ja ettevõtlikkuse seoste arendamist.

4. Seos valdkondlike arengukavadega

- 4.1. „Eesti ettevõtluse kasvustrateegia 2014—2020“ – toetuskeem aitab otseselt kaasa ambitsioonikate äriideede juurdevoolu suurendamisele, ambitsioonikate ärimudelite rakendamisele, eraldunud ettevõtjate (nn *spin-off*) tekkimisele ning ettevõtjate teadlikkuse kasvule.
- 4.2. „Eesti teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni strateegia 2014—2020“ – toetuskeem aitab kaasa suure lisandväärtusega toodete ja teenuste arendamisele koostöös ülikoolidega ja TA asutustega, kommertsialiseerimise professionaalsuse suurendamisele, innovatsioonisüsteemi teiste osalistega – sealhulgas investorite, inkubaatorite, teadusparkide – koostöö suurendamisele ning avaliku sektori rolli suurendamisele

ettevõtjate poolsete uuenduste eestvedajana nutika spetsialiseerumise valdkondades.

4.3. „Eesti Elukestva õppe strateegia 2020“ – strateegia seab eesmärgiks töötajate ettevalmistamise nutika spetsialiseerumise kasvualadel, mis lihtsustab samas valdkonnas tegutsevatel iduettevõtjatel töötajate leidmist ettevõtja arendamiseks.

4.4. Teised riiklikud strateegiad, mille eesmärkide saavutamise seisukohalt on oluline iduettevõtjate teadmiste ja oskuste arendamine ning uute toodete ja teenuste loomine.

V KÄSKKIRJA VASTAVUS EUROOPA LIIDU ÕIGUSELE

Käskkiri on kooskõlas järgmiste Euroopa Liidu määrustega:

1. Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1303/2013, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi, Euroopa Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondi ning Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta, nähakse ette üldsätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi ja Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1083/2006 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 320—469);
2. Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1301/2013, 17. detsember 2013, mis käsitleb Euroopa Regionaalarengu Fondi ja majanduskasvu ja tööhõivesse investeerimise eesmärgiga seonduvaid erisätteid ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 1080/2006 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 289—302);
3. Euroopa Komisjoni määrus (EL) nr 1407/2013, milles käsitletakse Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamist vähese tähtsusega abi suhtes (ELT L 352, 24.12.2013, lk 1—8).

VI KÄSKKIRJA MÕJUD

Käskkirjal on mõju elluviija (KredEx) ja partneri (AS SmartCap) töökorraldusele. Mõju tuleneb AS SmartCapi partneriks nimetamisest ning uus töökorraldus on kirjeldatud ülal seletuskirja peatükis II.

Teine muutus kõigi osapoolte, sh. rakendusasutuse ja rakendusüksuse jaoks on seotud juhtkomitee kaotamisega. See vähendab TATi rakendamisega seotud halduskoormust, sest puudub vajadus juhtkomitee jaoks materjale ette valmistada ning regulaarselt koosolekuid läbi viia. Mõju ei ole väga oluline.

Käskkirja muutmisel ei ole olulist mõju iduettevõtjate ökosüsteemi osapooltele, st. teenusepakkujatele nagu inkubaatorid, koostöötamiskeskused, konverentside korraldajad, õigusbürood, äriinglid. Seda põhjusel, et koostöö kolmandate osapooltega jääb samaks, täpsustub vaid selle koostöö sisu.

Muud mõju käskkirjas tehtavatel muudatustel ei ole.

VII KÄSKKIRJA KOOSKÕLA SEIREKOMISJONI VALIKUKRITEERIUMITEGA

Toetuskeemi kooskõla seirekomisjoni valikukriteeriumitega on selgitatud 14.07.2015. a kehtestatud käskkirja seletuskirjas ning selles punktis ei ole muudatusi.

VIII KÄSKKIRJA RAKENDAMISEGA SEOTUD TEGEVUSED, VAJALIKUD KULUD JA RAKENDAMISE EELDATAVAD TULUD

Käskkirja rakendamisega seotud tegevused, vajalikud kulud ja rakendamise eeldatavad tulud on kajastatud 14.07.2015. a kehtestatud käskkirja seletuskirjas ning selles punktis ei ole muudatusi. Uue lisa kehtestamine ei muuda käskkirja rakendamisega seotud tegevusi, vajalikke kulusid ega rakendamise eeldatavaid tulusid.

IX KÄSKKIRJA JÕUSTUMINE

Käskkiri jõustub selle allkirjastamisest ettevõtlus- ja infotehnoloogiainistri poolt.

X TOETUSSKEEMI KOOSKÕLASTAMINE

Käskkirja eelnõu esitati EIS-i kaudu kooskõlastamiseks Rahandusministeeriumile, Haridus- ja Teadusministeeriumile, Kultuuriministeeriumile ja Keskkonnaministeeriumile. Huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon toimus 2018.a. I–III kvartalis otsesuhtluses turuosalistega ning tuginedes koos sihtrühmaga läbi viidud analüüsidel, sh. „Estonia as a Service“.⁹

EISi kooskõlastusringil esitas Rahandusministeerium alljärgnevad kommentaarid ning nendega arvestati alljärgnevalt. Ülejäänud kooskõlastusringil osalenud ministeeriumid 10 tööpäeva jooksul kooskõlastamise kohta teavet ei esitanud ning vastavalt STS2014_2020 § 13 lõikele 4 loetakse eelnõu nende poolt kooskõlastatuks.

Nr	Märkus	Märkusega arvestamine	MKM kommentaar
1	Käskkirja eelnõu tekstis on esitatud pealkiri, mille kohaselt muudetakse käskkirja nr 15-0206. Käskkirja eelnõu sisuosa sõnastus muutmise käsku ei kajasta: „Perioodi 2014-2020 struktuuritoetuse seaduse § 16 lõike 1 alusel ettevõtlusministri 1.juuli 2015.a käskkirja nr 15-0206 „/.../“ lisa järgmises	Arvestatud	Käskkirja eelnõu on muudetud.

⁹ https://issuu.com/rivoriistop/docs/se_estaas (kättesaadav seisuga: 18.10.2018).

	sõnastuses (lisatud).“). Palume seda täpsustada viitega käskkirja lisa muutmisele.		
2	Käskkirja eelnõu ja seletuskirja kohaselt muudetakse käskkirja nr 15-0206. Eelnõu põhjal jääb küsimuseks, kas eelnõuga kehtestatakse lisa uus redaktsioon või muudetakse teatud alapunkte. Viimasel juhul suunab normitehnika muudatuste esitamisele muutmiskäskudena. Käskkirja lisa kehtestamist uue redaktsioonina või eraldi alapunktide muutmist saab täpsustada eelnõu põhitekstis. Seletuskirja punkti II kohaselt muudetakse sisuliselt teatud osa käskkirja punktidest. Muudetavad punktid sisaldavad kehtivas redaktsioonis vahel ka täiendavaid alapunkte, mille kehtivus jääb ebaselgeks. Näitena punktis 1.5. on kehtivas redaktsioonis määratletud äriinkubaator. Eelnõu punktis 1.5 see ei kajastu. Eelnõu tekst vastavat mõistet enam ei kasuta, kuid seletuskirjas on see esindatud. Seletuskirja võrdlev analüüs punktis 1.5 vastavat muudatust ei kajasta. Sõnastust on muudetud ka punktis 1.7.	Arvestatud	Kehtestatakse lisa uus redaktsioon. Vastuseks rahandusministeeriumi näite kohta – nii „äriinkubaator“ kui muud terminid, mida käskkirja uues redaktsioonis ei pruugi enam olla, on mainitud seletuskirja selgitavas osas, mis kirjeldab muutusi eelneva ja uue redaktsiooni vahel. Kuna eelnevas redaktsioonis on mõiste kehtinud, siis võib see paratamatult esineda ka seletuskirjas. Seletuskirjale on lisatud punkti 1.7 muutuse kirjeldus.
3	Käskkirja muudatuse punkti 1.5.1 kohaselt muudetakse „iduettevõtja (start-up)“ selliselt, et edaspidi ei peeta start-up ettevõtluse alla minevaks mitte tegevust alustavaid majandusüksusi, vaid võivad kuuluda ka juba varasemalt tegevusi läbi viinud majandusüksused. Seletuskirjas ei ole välja toodud, miks terminile selline sisuline muudatus tehti. Palume seletuskirja vastavalt täiendada	Arvestatud	Põhjendus on lisatud seletuskirja vastavasse punkti.
4	Punktis 1.7.1 on nimetatud sihtgrupina iduettevõtlusest huvitatud inimesed. Ettepanek on kaaluda selle määratluse laiendamist ja asendada sõna „inimesed“ sõnaga „isikud“, mis võimaldaks hõlmata ka juriidilisi isikuid, kellel on huvi suunduda iduettevõtlusse (lisaks potentsiaalsetele	Arvestatud	Soovitus on asjakohane ja muutsime punkti 1.7.1 sõnastust vastavalt ettepanekule.

	iduettevõtjatele, mis moodustuvad peamiselt meeskonnast ehk inimeste kooslusest).		
5	Käskkirja punktis 2 muudetakse sekkumisloogikale põhinevaid tegevusi. Palume seletuskirjas põhjendada tegevuste muutmise vajadust ning lisada muudetud tegevuste eesmärk ning sihtrühmad. Juhime tähelepanu, et punktis 2.1 on täpselt aru saamata, mis on need konkreetsed tegevused, mida elluviija teeb, et saavutada inimkapitali paremat kättesaadavust. Kuigi käskkirja punktis 2.3 on toodud, et punktis 2.1 nimetatud tegevuste elluviimiseks vajalikud alategevused meetme tegevuste tulemuste saavutamiseks lepatakse kokku tegevuskavas, siis on vajalik, et oleks täpselt aru saada, milliste tegevustega siin tegemist on. Palume seletuskirjas kirjeldada, millised tegevused on ette nähtud elluviijal, kuna hetkel ei ole aru saada, mida mõeldakse tegevuse 2.1.1.3 all, kus tuuakse välja, et hõlbustatakse inimkapitali kättesaadavust väljaspool Euroopa Liitu olevatest riikidest	Arvestatud	Täiendasime punkti 2 sõnastust käskkirjas ja seletuskirjas. Esiteks täiendasime seletuskirjas tegevuste muutmise vajadust viidetega seniste tegevuste ajakohasuse vähenemisele ja vajadusele keskenduda tegevustele, mis on uuema teadmise järgi iduettevõtjate hoogustamiseks olulisemad. Teiseks märkisime käskkirjas, et iga tegevus on avatud kõigile toetusskeemi sihtrühmadele. Kolmandaks täiendasime punktis 2.1. tegevuste kirjeldust, sealhulgas ka punktis 2.1.1.3.
6	Eelnõu seletuskirja teises peatükis on toodud, et käskkirjast eemaldaks varasema redaktsioonis olnud punkt 5 „Seos prioriteetse suuna teiste meetmete ning valdkondlike arengukavadega“, kuna puudub volitusnorm selle punkti kajastamiseks käskkirjas. Tulenevalt Struktuuritoetuse seaduse § 16 lõikele 1 ja Struktuurifondide kodulehel toodud juhendile „Nõuded toetuse andmise tingimuste määrase seletuskirjale“ palume antud punkt seletuskirjas lahti kirjutada, kuna see seab eeltingimused antud tegevuste	Arvestatud	Lisasime varasemas redaktsioonis olnud punkti 5 „Seos prioriteetse suuna teiste meetmete ning valdkondlike arengukavadega“ seletuskirja punktiks III. Sellega seonduvalt muutsime seletuskirja numeratsiooni.

	elluviimiseks ning selgitab seoses teiste ühtekuuluvuspoliitika rakenduskavas toodud teiste meetmetega.		
7	<p>Palume täiendada seletuskirja punkti 3 „Toetusskeemi mõju läbivatele teemadele“ toetusskeemi mõju osas regionaalarengule järgnevalt:</p> <p>a. Esitatud eelnõu seletuskirjas on mõju regionaalarengule kirjeldatud järgmise lõiguga: „Kaudne mõju: Iduettevõtlus on võimalus edendada ettevõtlust üle Eesti, kuna ärimudelid on eskaleeritavad ning ei pea olema asukohapõhised.“ Eeltoodu iseloomustab küll iduettevõtlust kui ettevõtluse liiki, kuid ei ava toetusskeemi rakendamise tulenevat mõju regionaalarengule. Toetusskeemi seletuskirjas puudub teave toetusskeemiga toetatavate tegevuste elluviimise või teenuste kättesaadavuse (või selle vajaduse) kohta piirkonniti. Regionaalsete mõjude kirjelduse all palume selgitada, millised muutused ja millistes piirkondades võiksid toetusskeemi rakendamisel aset leida.</p> <p>b. Võib eeldada, et toetusskeem panustab enim Eesti regionaalarengu strateegia 2014-2020 riigi regionaalpoliitika elluviimise eesmärgi 2 „Suuremate linnapiirkondade rahvusvahelist majanduslikku konkurentsivõimet soosiv ja keskkonnasõbralik elukeskkond“ täitmisesse, mille eesmärk on tõsta Tallinna, Tartu, Pärnu, Narva, Jõhvi/Kohtla-Järve linnapiirkonna rahvusvahelise konkurentsivõime kasvu. Kui tegevusi viiakse ellu või tegevused avaldavad arvestatavas mahus mõju ka suuremates keskustes väljaspool Tallinna ja Tartu linna, siis panustab toetusskeem ka eelnimetatud strateegia eesmärgi 1 „Toimepiirkondade terviklikkust ja konkurentsivõimet soosiv eluja Ettevõtluskeskkond“ saavutamisse. Palume antud viide ka seletuskirjas välja tuua.</p> <p>c. Juhime tähelepanu, et Civitta Eesti AS uuringus, mille eesmärk oli kaardistada Eesti start-up ökosüsteemi osapoolte rahulolu ökosüsteemiga, toodi ootusena välja, et Startup Estoniat soovitakse näha ka maakonnakeskustes, mis toetaks kohalikel omavalitsustel startup-valdkonda arendada ning toetada. Startup Estonia rolli nähakse ka erinevate linnade kui hea tegutsemiskoha startupidele tutvustamisel</p>	Arvestatud	Kommentaari on arvestatud ning toetusskeemi regionaalne mõju on Rahandusministeeriumi selgituste toel ümber kirjeldatud.

	(https://media.voog.com/0000/0037/5345/files/SuE_rahulolu-3_uuring_FINALraport.pdf lk 29). Palume antud teemat seletuskirjas enam avada.		
8	Toetuse andmise teise olulise muudatusena on kaotatud juhtkomitee roll halduskoormuse vähendamise eesmärgil. Palume põhjendada, kas ja kuidas on asendatud juhtkomitee rollid antud muudatusega.	Arvestatud	Täiendasime seletuskirja.